

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

84. Fructus ex Cocincina.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

nuël Fernandez, & Gaspar Luigius Europæi, furtim; quia exilio damnati; Machida Matias Iapo apertius, indulto Principis sed patrio habitu. Horum, & Buzomij opera subinde ad suppetias accurrentis, quingenti quadraginta primo anno tincti; altero, multo plures; tertio etiam accessione satis liberali. Quod sacris ædibus excisis, operariis exulibus, vetitis cœtibus, clam tamen, & trepidè partum, non debet exiguum videri; sed operæ eius partem dimidiam cum à se contulerint Catechistæ, laudis quoque in partem non minimam veniunt; excelluere in iis duo Manuël & Petrus, in explodendis Bonziis & idolis tam grati & habiles, vt sollicita custodia excluderentur à palatij foribus, ne regni hæredem Principem facerent Christianum. Buzomium vt pridem diximus exulem, & Ciampæ regnum proximè subiturum, Batauorum nauis, in continentem fuga coniecerat, vbi ex lege tyrannica pro Regis mancipio, velut ex naufragio captus, cum P. Maiorica, Antonio Torres & tribus Catechistis, miserè ac barbarè habitus est, sed data Regi fide referendi pro se ac sociis pretij, si renauigare Macaui sineretur, non id modo benignè obtinuit, sed hoc insuper vt quos relinquebat socij, & nauis benignè haberentur. Ipse priusquam retrò vela daret, promouit altius Cambogiam versùs, inspecturus quam esset idoneum id regnum ad Euangelij sementem. Illinc recessit paulò ante religiosos quatuor alterius ordinis repetiisse Philippinas vnde aduenerant, post sterilem illic biennij moram, neque propterea animo conceidit, sed Regem adiens acceptus est ab eo humaniter, & eius quædam ad negotia Macai peragenda fidenter adhibitus: confecto illic redemptionis promissæ pretio, mare iterat cum oneratis quatuor Lusitanis, Auronum tendentibus Cocincinæ portum, quibus superuenere ab India tres Macaui euntes, magno Patrum periculo & metu, si enim Rex aduerteret animum lucri odore Lusitanos, ad suos portus confluere, non autem, vt sibi admixta cum Patribus in Regnum, legis Christianæ reponerent gratiam, futurum videbant, vt Christi prædicationem excluderet, cum sola cupiditas Lusitanos abundè sibi faceret obsequentes. Iturus obuiam huic malo Buzomius, vnum ex Patribus Europæis qui latebant requiri iubet vt sibi quamprimum Societatis habitu adesset velut recens Macao appulsus; Lusitanorum legatum cum eo ad Regem comitatur, qui se illius aduentu gaudere significat, inde apud Legatum, excusare Patrum exilium, culpam in eos coniecere, notare imprudentiam illorum, quod æquo, & iusto non acquiescerent; se cum Lusitanis amicitiam inisse, Deum illorum diligere, & Regno excipere, vicissim ex iis iure peti, vt Regni sui amarent Deos, contra quam erat Patribus solenne, qui diuinitate, cultoribus, statuis, illos spoliabant. Parabat Buzomius negare, posse illos amores conuenire, & vna in sede commorari, vt nec falsum cum vero, & cum terra cœlum; vtbanitate superuacanea illius responsum senex improbus anteuertit, veterem erga Buzomium beneuolentiam memorans, iu-

H H h 2

84.
Fructus ex
Cocincina

85.
Cur nostri
Cocincin.
puli.

bensque ab se omnia sperare. Anni postidie, scelestus ille regni Ad-
minister, & motæ vexationis Instigator, prolixius quoque eadem illi
confirmavit; & verò Faifum reuersus Buzomius, rescriptum inuenit
festinatò transmissum quo sibi ab Rege potestas fiebat liberalissima,
visendi, recteandique Christianos, quod eò illorum vberiori fructu
est præstitum quò illi Princeps, & mater Principis Regina fauebant
apertius, cumque cariùs diligebant, & Rescriptum quod illi reddend-
um acceperant, honestauerant peculiari gratulatione. Sed is cum so-
cio dum ministerio incumbit animarum, Sinoæ quæ sedes Regis est,
ignis fortuitus vento incendia spargente, stragem edidit luctuosissi-
mam. Ad hæc pluuiæ montanæ quæ fertilitatem annuam faciunt, cam-
porum sementem diu frustabantur, incipiebátque de futura fame du-
bitari. Duobus his Dij statim crediti sunt iram suam testari, & angu-
stam licet, quam Rex Patribus restituerat, vlscisci, annuntiandi Euan-
gelij libertatem; fremere populus, furere Bonziji; scelestus Anni,
querimoniis illorum, sua apud Regem nefaria consilia miscere, usque
ipsemet præfici exequendis. Faifum aduolat, Lusitano Legato denun-
tiat, Patres secum omnes, primis se iam ventis exerentibus asportet;
cogiturque Buzomius ægrotans conscendere, & in Ciampam ad redi-
mendos quos reliquerat socios redire, sed eos nauis Lusitana eburnum re-
ferens, reuexerat Macaum: quem verò in aulam Societatis cultu adsci-
uerat comitem, assimulatus in alium, continenti se intimo abdidit, ex
quo interdium latens, noctu operam dabat Christianis. Verum enim
vero suspicio fuit, senem veteratorum, eiusque Administrum aliud
momordisse præter duo illa incendij, & sterilitatis prodigia, auditus est
enim cum iactaret apud Mandarinos, detersis se demùm oculis crepisse
perspicere, quò Lusitanorum spectarent commercia, quò præconium
legis Christianæ; nempe illos regna ambire aliena; quibus cum occupan-
dis pares viribus non essent, Patres in illud præmittere, qui religionis
vinculo, quo nullum est fortiùs, consociarent illis indigenarum vo-
luntates; idcirco à Patribus crucis tessera notari; adscribi catalogo ve-
luti stipendiarios, & cogi sæpius quasi recensendos. Cuius pestem ve-
næni, haud scio quis illi afflare potuerit, præter illos eosdem hæreti-
cos, qui toties illam hoc ipso tempore Imperatori Iaponiæ adspira-
bant, vt extorquerent denique ab eo deletionem sanguinolentam, &
barbatam florentissimæ Christianitatis; Patrùmque exclusio ab ea in-
stauranda negotium fieret maiestatis non religionis: Nec Regem vi-
deretur Cocincinæ, suspicio alia egisse ad amputandum caput Paulo Man-
darino, cuius sagacitatem consilij, fidelitatem meritorum atque indu-
striam honoribus omnibus cumularat; nunc mendacia persuasus Chri-
stianæ legi prorsus contraria, vt constantius haberet fidelem, noluit
habere Christianum. Misit ergo in primis suasores qui ad patrios ritus
illum reducerent, id Regem ex ipso petere, hoc solo pignore fidem
suam, fore Regi secutam, & tutam. Hæc homini sancto & tempora-
riis, æternorum amore calcandis affucto, araneorum fila videbantur.